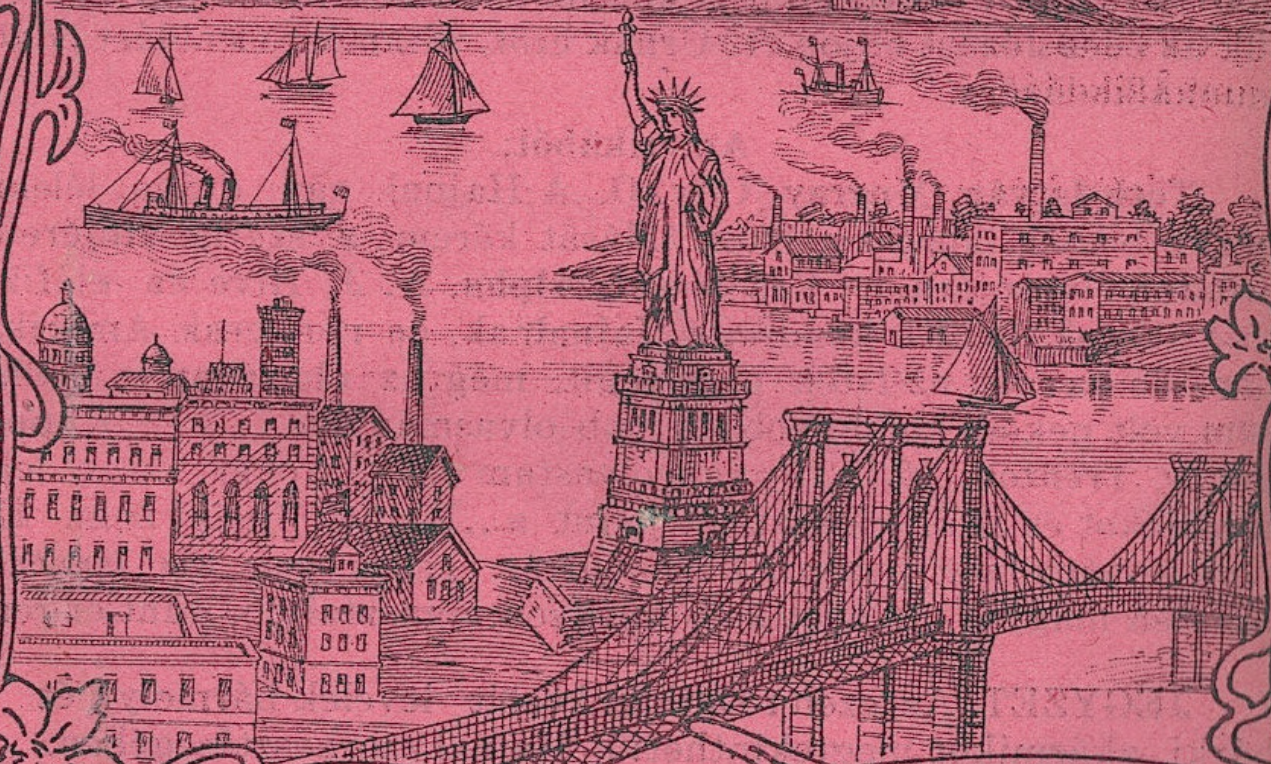

HAJNAL

Hóvirágok . . .

Megtisztelő sorok . . .

*A magyarországi püspöki kar egyik méltóságban és tudományokban kimagasló tagja, hírneves egyházi író, Nagyméltóságú Dr. Városey Gyula kalocsai érsek Úr nagyon megtisztelő sorokat intézett a Hajnal szerkesztőjéhez. A hajnalról szólva ezeket írja:

„Szivből kívánom, hogy Nagyontisztelendőségének és **buzgó munkatársainak** fáradozása bő gyümölcsöt teremjen és nagyban hozzájáruljon ahhoz, hogy Amerikába kivándorolt honfitársaink **hit-élete** emelkedjék és édes **hazánk** iránti szeretete növekedjék. Őszinte híve Városey Gyula. Kalocsai érsek.“

A lánglelkű, mély tudományú főpap e soraiból lelkesedést, erőt merített a Hajnal szerkesztője és valamennyi munkatársa a további munkára.

*Ugyanazon postával kaptuk meg Tisztelendő Mária Alexia érsekujvári főnöknő elismerő és buzdító sorait.

„A Hajnal szívesen látott vendégünk — írja. — Tudja Isten, az olyan kapcsot látszik képezni köztünk és az **ujvilágba szakadt honfitársaink között**; mintha közelebb hozna bennünket. — Kérjük az édes Jézust adjon ft. Úrnak erőt, kitartást és áldást üdvös munkálkodására.“

Amerikából:

Toth István, Murray City, O. A Hajnal egy drága, lélekre nézve becses lapocska. Isten áldását kérem a szerkesztőjére és minden olvasójára. — Vas József, Alpha, N. J. Híve és előfizetője akarok lenni e kis drága Hajnalnak, de nem csak Amerikában, de ha még az Isten haza segít, még az óhazában is. Sohasem volt nekem kedvesebb és jobb olvasmányom . . . — Kupper János, Trenton, N. J. Ugyan olvastam már lapokat, de ily lelki táplálékot és lelki vigasztalót, mint a „Hajnal“ még nem. Ezt nem unnám meg olvasni. Kívánom is, hogy ezen kis lapocska minden magyar családot úgy erősítsen, vigasztaljon, mint engem.

JEGYZET. Az ezen rovatban közölt levelek bármelyikét — bárki, akármikor megtekintheti a Hajnal szerkesztőségében.

H A J N A L.

No. 4. Vol. II. MONTHLY MAGAZINE Ápr. 1909.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Published every first Thursday by
Rev. Geisa Messerschmiedt
217 Third St. Passaic, N. J.

Megjelen minden hó első csütörtökén.

Subscription Price — Előfizetés
az Egy. Államokban és Kanadában
One Year - egy évre \$1.00
Magyarországon, külföldön
Egy évre \$1.60

Entered as second-class matter Jan. 15, 1909 at the post office at Passaic, N. J.
under the Act of Congress of March 3, 1879.

Boldog Alleluját, békességet, isteni
áldást kíván a Hajnal — minden
: hű pártfogójának. :

FELTÁMADT . . .

Krisztus nem dobta el a keresztet. Cipelte ostorhasogatta vállain — véres arccal, könnyes szemekkel. Ah nem háromszor, de tán százszor is földre esett alatta. Mikor felértek a halál hegyére, megölelte. Mikor rajta függött, szegekkel oda verve, mikor csúfolták „ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről” — nem hagyta el, pedig megtehetett volna. Szenvedni akart. Gondold meg csak ember, hogy akármilyen irtóztatóak voltak azok a kinok, melyeket

Annás házától — fel a Kálvária hegyéig szenvedett az Úr Jézus, — hogy ennél a **szörnyű kinoknál, mennyivel nagyobb volt az ő szeretete — te irántad!** Mert hiszen érted szenvedett . . . Mikor már öklöztek, szetörték, megkorbácsolták, arcul csapták, leköpték, megrugdosták, felfeszítették, volt Neki még szive; az a keserűséggel, fájdalommal telt, az egész világot, minden valaha élt, most élő és jövőben élő embereket szerető szív. No jól van, — gondolta magában az Úr Jézus, még ez se volt elég nektek; itt van hát a szívem, szúrjátok keresztül . . . És úgy lőn.

Ember — ember! Hol vagy? Hogy gondolkozol e ki mondhatatlan szeretet láttára? . . .

Nagypéntek után jön a Húsvét.

Sirját **ellenségeivel** őrizteti. Nem barátjai, nem az apostolok, hanem Kaifás és Pilátus emberei, tehát **ellenségei hirdetik, hogy feltámadt.** Ez nektek nem bizonyíték?

Bizony feltámadott! Az örök, mint tanúk igazolták. Igazolták az angyalok, akik a követ elhengerítették, igazolta a császári őrség, mely ott vigyázott; bizonyították az apostolok, akiknek bizony nem egyszer jelent meg a feltámadt Mester. Hát az 500 tanítvány nem látta Jézust az eltemetés után? Azt mondja mind, hogy ott volt közöttük . . . Az üres sír semmi? De bizonyítja a pénz a melylyel a zsidó tanács megvesztegette az öröket, hogy mondják azt, hogy ellopták Jézust, míg ők aludtak.(?)

Ez mind semmi? — Jó Legyen, — Itt vagyunk mi, a leghitelesebb, a legbiztosabb, — mert **élő tanúk.** Hogy — hogy? Hová kell már nagyobb bizonyíték, mint a Krisztus idejétől fogva élt, most élő katolikusok száz és száz milliói, **akiknek nem is volt szükségük arra,** hogy a szent Íratokból győződjenek meg. Mert ők elsőben is az **angyal szájából** hallották:

„Amint megmondotta, feltámadott.“

És látták, hogy feltámadott. Mit gondolnak a hitetlenek, istentelenek? Talán azért hiszünk mi Jézus Krisztusban, hogy meghalt értünk a keresztfán? Nem. Ha csak meghalt volna, senki se hitt volna neki. Meghalt mindenkinek. De mert **ő feltámadt**, hiszünk neki. Isten! Egy kimondhatatlan, elképzelhetetlen mindenhatóssággal rendelkező Isten ami Jézus Krisztusunk! Egy ember nem tehet. Azért zeng fel az ének kétezred óta a hívők millióinak szivéből — mint egy visszhang a kövén ülő angyal szavára;

„Hála légyen az Istennek, Alleluja!“

Ami Urunk azt jövendőlte magáról, hogy meggyilkolják, de feltámad. Nincs a világon „**történelmi**“ esemény, amelyet könnyebben meglehetne bizonyítani, mint hogy **Ő** valóban feltámadt — tehát Isten. Ugyan-így isteni száj azt is mondotta, hogy: „Eljön az óra, melyben mindnyájan, kik a sírokban vannak, meghallják Isten Fia szavát. És eljönnek, akik jót cselekedtek az ő feltámadására, akik pedig gonoszat cselekedtek — az ő feltámadására.“ Tehát nemcsak **Ő** támadt fel. Mi mindnyájan feltámadunk: Nem ugyan úgy, mint **Ő**, hanem **maga** erejéből, hanem minket **Ő** fog feltámasztani utolsó napon.

Háába tiltakozik itt az Istentől elrugaszkodott ész. Amint beteljesedett az Úr Jézusnak első szava a feltámadásáról, ép úgy fog beteljesedni ama szava, hogy **mi is feltámadunk**. Vannak „bölcsek, tudósok“ — a többi — akiknek keserves ezt hallani; mert érzik jólőre, hogy azon a nagy napon nekik lesz a legnagyobb melegük. Mindegy. Amit Krisztus Jézus megmondott, az szent.

Keresztények, katolikusok, Krisztus Jézust szerető emberek, jertek csak ide! Nézzétek itt lobog az Allelujás zászló! A ti Mesteretek, Megváltótok, Istenetek, Jézusot lobogtatja . . . Veletek akar találkozni. Jöjjetek! ti Krisztust, egyházat, papot szidó katolikusok, ti is

jöjjetek. Nézzetek csak a feltámadt, megdicsőült szépséges Jézus arcába. Ti is az ő gyermekei vagytok. Gondoljátok meg, mi Ő nektek, mi Ő az egész világnak. Ha találtok valahol jobb barátot, szeretőbb apát, hűségesebb szívet, aki jobban szeret titeket, mint Ő, ám fordítsatok hátat neki! De ha ennek a sokat szenvedett, értetelen agyonkinzott Jézusnak igaza van — pedig maga feltámadásával napnál fényesebben igazolta — siessetek hozzánk; zengjétek el, érezzétek, élvezzétek velünk együtt a szép, a vigasztaló, az örvendetes az örökkétartó Alleluját.

Böhm Károly.

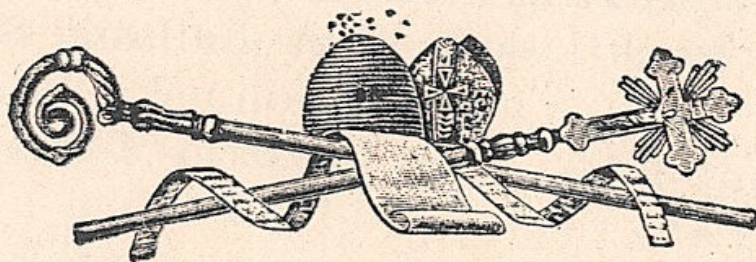

Igaz gyöngyök.

Ki valakit szeret, arról örömet hall beszélni. Aki az Istent szereti, az örömet hallgatja az Ő igéjét.

Mennyit érhet a te lelked, ember, ha maga az Isten Fia lárdemesnek találta, hogy érte meghaljon . . .

Ha aranyom és ezüstöm van, akkor mim van? és meddig van? De ha Isten az enyim, akkor van rózsám tövis nélkül, földem füst nélkül — és végnélküli birtokom. Sz. Ignác.

A kinek szeme van, lászon.

Beszélhetnek a féltudósok, az istentagadók bármit, az igazság — igazság marad: **ne tréfálj az istennel!** Az Isten sokszor már e földön rettenetes boszút vesz a gonoszokon. — Hivő lélek előtt kétségtelen, hogy az a rémes pusztulás, a mely romba döntötte az olasz városokat: nem a féle „véletlenség“ volt. A földrengés által sujtott vidékek lakói teljesen hitetlen, istentelen, vallás-egyház csúfoló taliánok voltak. December 25-én egy odaváló vicces ujságban (Il Telefono) e szavak voltak olvashatók: „**ha a kisdéd Jézus igaz Isten, mutassa meg és küldjön nekünk karácsonyi ajándéku földrengést.**“ És a kért ajándék valóban megérkezett. December 28-án megmozdult a föld és százezer ember halt szörnyű halált. Ehez nem kell magyarázat. A borzalmas szerencsétlenségről még folyton érkeznek hírek. Ezek közül csak a következőket hozzuk fel. Egy fiatal leány, hogy életét megmentse, leugrott a ház erkélyéről, de beleakadt a vasrácsba és holtteste 4 álló napig csüngött a levegőben fejjel lefelé. Egy asszony pedig, midőn a földrengés a házat kettéválasztotta, lezuhant a pincébe, de élve maradt férjét és gyermekeit az első emeleten a kődarabok összeroncsolták **és vérük a pincébe az asszony fejére csurgott.** Mikor az asszonyt kimentették, semmire sem emlékezett, csak arra a borzalomra, amely megörjítette, hogy férje és gyermekei vérében kellett fürödni.

Gróf Erdődy Tamás, aki ott mint önkéntes mentő szerepelt, a szörnyű ítéletet megrázó színekkel írja le.

„A kikötőbe nem mehettünk, az eltűnt mintha soha ott se lett volna. — A kikötés után legfeljebb egy fél órával már csánkánnyal kezemben dolgoztam és nem sokáig tartott, hogy a lábamba akadt hullákkal, leszakadt testrészekkel már alig törődtem. A kiásott halottak kanári sárga színűek, felismerhetetlenek, hamarosan elkellett őket temetni mielőtt valami járványos beteg-

séget terjeszthettek volna. Előbb egy pap végig ment az utcán kétfelől beszentelte a hullákat, törzsüktől elválasztott karokat, lábakat, fejeket, kezeket; azután jöttek a katonák felszedték a testrészeket; egy sor fatörmelék, egy sor hulla és így tovább. Amikor már jó nagy volt a máglya, leöntötték petróleummal és meggyújtották. Hová is temettek volna ennyi holtat . . .“

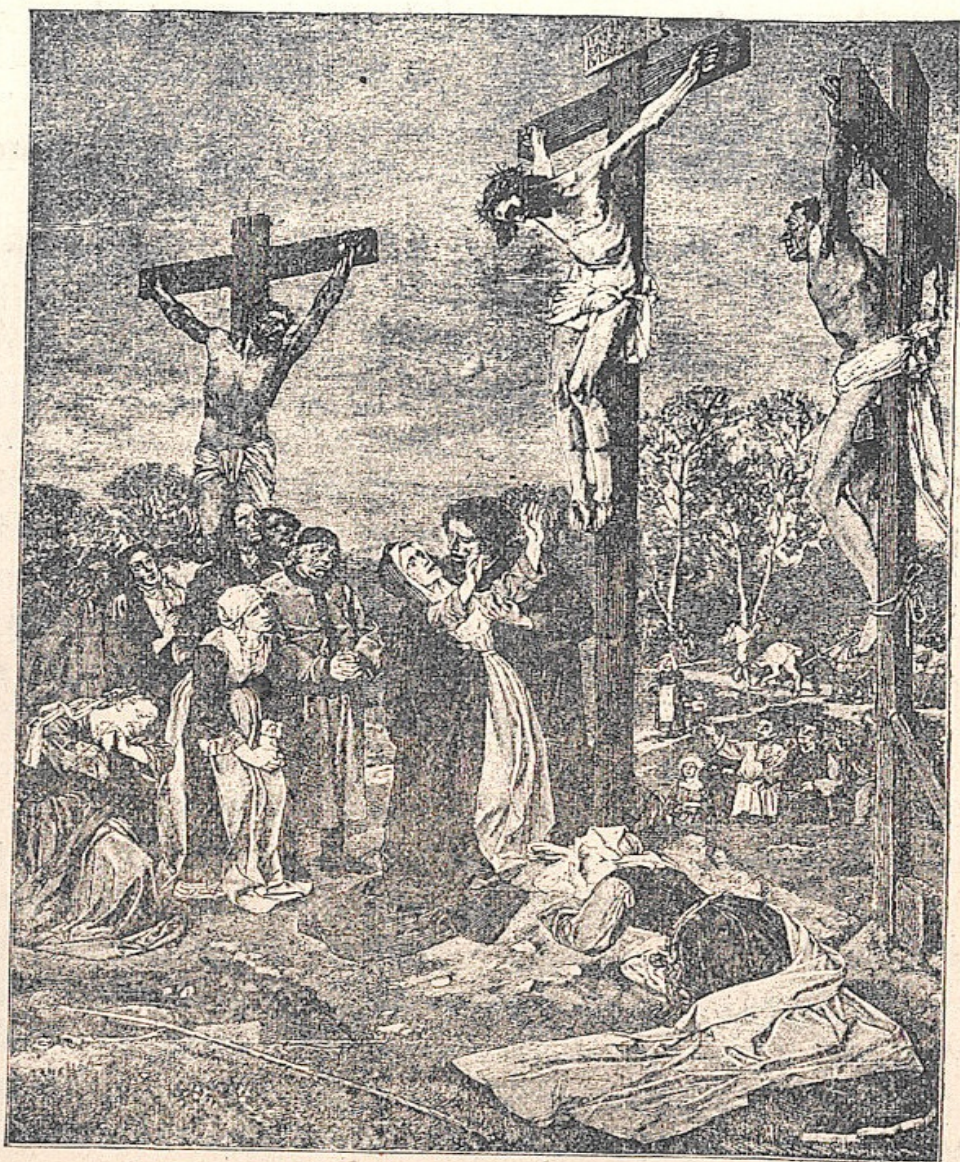
Kérdés már most, ezek s hasonló dolgok látása, hallása megrendítette-e az ama vidékek lakóit. Vajjon észre vette-e a nép, hogy az Isten szava ez? Korántsem. Hallatlan az az elvetemültség, melylyel a véres vagy rothadásnak indult hullákat fosztogatták, rabolgatták a szomszéd városok lakói. Az éj csendjében sokszor dördül el a katonák fegyvere. Egv ilyen agyonlőtt hulla-rablót megmotoztak és zsebében egy levágott női-ujjat találtak, melyen drágaköves gyűrű csillogott.

A meszinai szerencsétlenséggel kapcsolatosan eszünkbe jut az a másik pusztulás, mely az 1902-ik év május hó 8-án Martinique szigetén dült. A Mont Pelee tűzhányó hegy kitört és Sant Pierre városát 40 ezer emberével elpusztította. Ez a nép is a teljes hitetlenség, erkölcstelenség és ördögi gonoszságok posványában fetrengett. Farsang utolsó napján St. Pierreben kilopták a legméltóságosabb Oltáriszentséget és csúfságból utánozván az egyázi procesziót gaz káromlások között hurcolták végig az utcákon. Nagypénteken ugyanitt keresztrefeszítettek egy disznót vallásgúnyolásból; húsvét vasárnapján egy másikat virágokkal és keresztekkel „diszítve“ hajtottak végig az utcákon. Áldozócstörtökre hasonló gagságot terveztek, de ezt már nem engedte meg az Isten; ezen a napon (május 8-án) jött a szörnyű kitörés, mely elsöpörte, megfojtotta őket.

Hitetlen tudósok, Istentől elpártolt templomkerülők még az ilyen nyilvánságos isteni büntetésre is azt mondják, hogy „csak a véletlen játéka.“ A hívő katolikus azt mondja: ne játssz az Istennel!

(m.)

„Beteljesedett.“

ADÓS, FIZESS!

BETEG NYÖGJ!

Irtá Csernitzky István.

Hisz' nem tartozom én senkinek! Sógorom elengedte azt a száz dollárt, a melyen amerikába hozatott, mert azzal fenyegettem, hogy különben kiírom az ujságba, hogy otthon elfelejtetted volna három esztendő. Nem az én hibám, hogy kosztos-legény koromból két havi ellátásnak az ára nyomja zsebemet, de hát azóta régi gazdasszonyom is ellépett, a kitől elfelejtettem bu-

csút venni. Hentesem csak egy hónapra hitelez, a korcsmáros meg mindig előre követeli az itóka árát. A sarki boltos duplán la beszédte rajtam követelését, mert a törvény mind a két fiskállat velem fizettette meg.

Hát kinek volnék én adósa, kinek?

Az Ur Istennek, kedves felebarátom, az Ur Istennek. Azt la megmondom, hogyan.

Halhatatlan lelket kaptál tőle, a melylyel minden erőtől szeretned kellene Istent, mert ő parancsolja. Te pedig lelkednek minden tehetségével csak saját testedet szolgáltad. Nem gondod-e hát, hogy Istennek szeretettel és engedelmességgel vagy adósa, bármilyen hiten is élj különben. (De ha ezt nem hiszed, mért követeled hát akkor, hogy embertársaid igazságosak avagy legalább is udvariasak legyenek tehozzád? Tán te különb vagy az Ur Istennél?)

A keresztség szentségében még a léleknél is nagyobb kincs, ártatlanságot, megszentelő malasztot kaptál ingyen. De csak kölcsönbe, még pedig azzal a kötelező igérettel, hogy tisztán, hogy mocsoktalanul fogsz majd vele egykor beszámolni. Ugyan, ugyan, mit csináltál ezzel a büntől megtisztított lélekkel? Brrr! Ki sem merem mondani, mennyi abban a felburjánzott szemét. (Mit szólnál vajjon, ha sapkádát vadonat új állapotban adnád kölcsön valamelyik pajtásodnak, ő meg összegyürve, sáros, meg rongyos formában adná vissza neked. De hát **mióta** vannak neked különb jogaid az embertársakkal szemben a magad tulajdonát illetőleg, mint Istennek a beléd árasztott égi kincs irányában. Vagy tán nem hiszed, hogy ő valamikor majd számon kéri tőled, a mivel neki tartozol?)

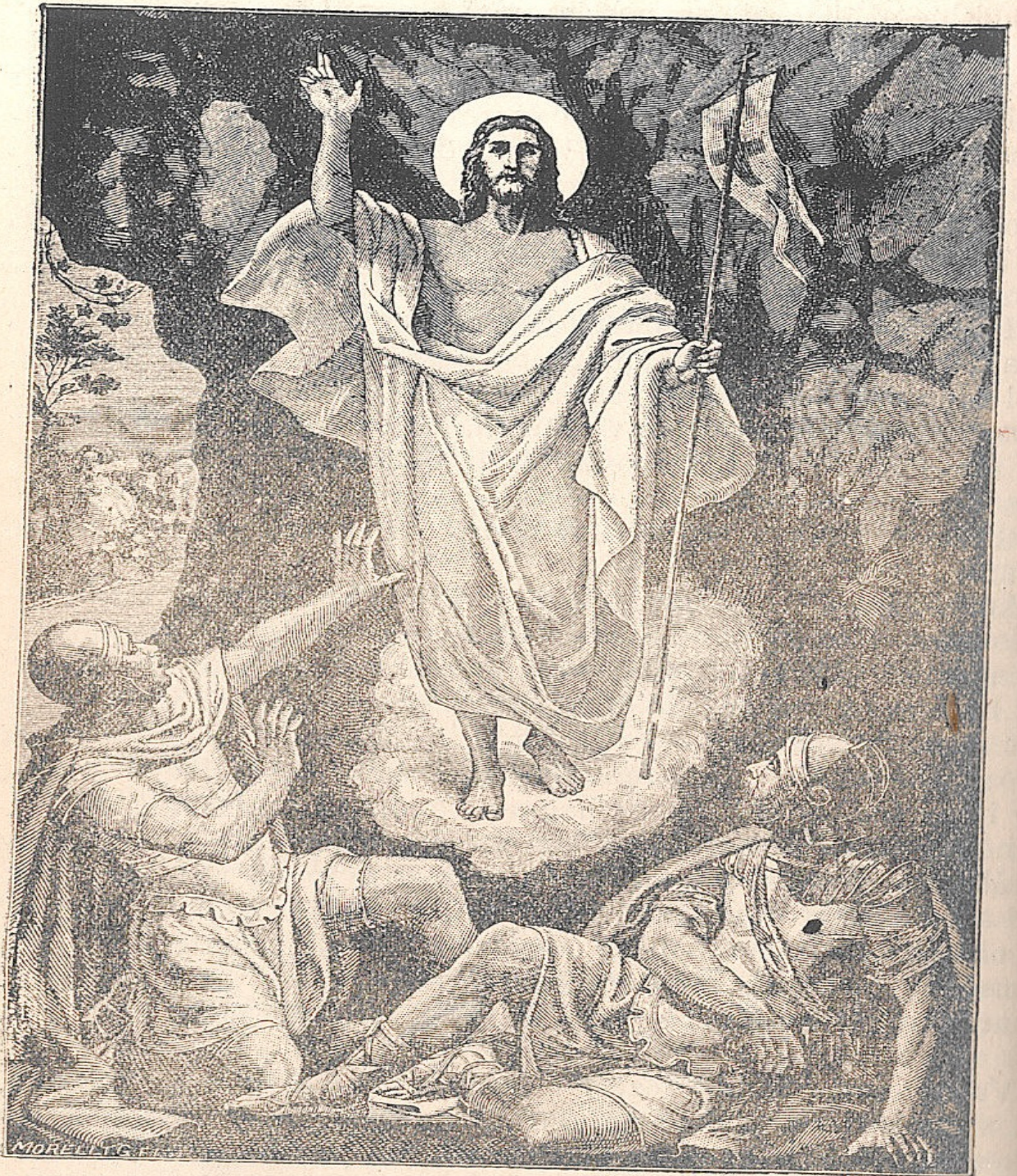
Jutott-e már valaha eszedbe, mily mérhetetlenül sok időt kaptál Istentől **ajándékba**? Kaptál e földi életre néhány esztendő, a túlvilágra pedig **örökkévalóságot**. Ezer millió esztendő múlva is fogsz élni. Ugyan, ugyan, hány **perccskét** adtál neki már eddig vissza? Isten minden napodat és éjjeledet lefoglalhatná az ő dicsőítésére. De ő se zsugori, se zsarnok nem akar lenni. Mindössze reggel, meg este (no meg délben is) kíván tőled annyi kevés időt, a mennyi alatt példának okáért egy üveg sört felszoktál hajtani, vagy a mennyi időbe a testi mosakodásod szokott kerülni, s te még ennek az adósságnak a lefizetéséhez la fősvény vagy. Hejh, ha a jó Isten is ugy mérne tenéked, mint a mily mértéket te használsz vele szemben, bizony bizony hamarosan felkopnék az állad. — Gyermeked testi fölnevelésére ráköltötél — mondjuk — 14 esztendőt és kérékszámban beszélve 1400 dollárt. Ugy-e nem tartod tulságosan nagy kamatnak, hogy az a

gyermek ne csak a rákövetkező újabb 14 éven át, hanem hosszú élete végéig (sőt még haló porodban is) szeressen, becsüljön téged. Az se nagy visszafizetés, ugy-e, ha a gazdag sorsba jutott gyermek nem 1400 tallért, hanem ugyan annyi milliót pazarolna rád, akár rászorulsz, akár nem. De hogy követelhetsz hálásvisszafizetést attól a gyermektől, aki téled Isteneddel szemben csak hálátlanságot tanult?! A te szerencséd, ha nem szorulsz a gyermekeid garasaira. Az Isten is megél a te adósságod kifizetése nélkül. De ugyan melyik előregedett szülő panaszkodott valaha is a miatt, hogy gyermeke őt illetően jobban szerette és gondozta? Hát az Ur Istennek tán köből van a szíve? Megunhatja-e ő valamikor, ha vele törődöl?

Hetenkint csak egy napot követel magának, helyesebben inkább a te tested nyugalmanak meg lelki életed felfrissülésének. Ebből a napból legalább egyetlen egy órácskára fölszentelt hajlékába invitál téged. „Nem virraszthattok-é velem egy óráig?“ (Szt. Máté 26. 40.) Hány ilyen órácskát mulasztottál-é el vajjon, mióta az eszedet bírod? Ha mindezt egy huzomban kellene leterlesztened, félek, hogy hónapszámra ott gubbasztanál a templomban.

Azt mondod: „Akkor megyek, a mikor nekem tetszik.“ Hát lelkem, nem okosan beszélsz, akár ugy veszed a templomba menést, mint parancsot, akár ugy, mint megtisztelő invitálást. Mert ha Isten a gazda, akkor ő határozza meg, mikor járulj eléje azent munkát végezni, nem pedig te. (Láttál-e már oly eszelős gyárost, aki minden egyes munkásának kényére-kedvére bizná, hogy hány órakor kezdjék és hogyan végezzék a munkát, de azért még a leglustábbnak is a legjobb napszámot adná.) Ha pedig **invitálásnak** veszed a templomba hívást, te fogod tán meghatározni a vendéglátó gazdának, hogy mikor tálaljon és mit tálaljon? (Az oly pajtást bizony nem szívesen hívnád asztalodhoz még egyszer, aki a készen levő ebédhez órákkal késik, ha pedig megjő, parancsokat kezd osztogatni a feleségednek, hogy mit főzjön.)

Vagy azzal mentegetőzöl: „Én az Istent otthon is imádhatom, vagy pedig a szabad ég alatt“ (halfogás meg szalonna sültés közben). No lelkem, megérdemled, hogyha majd a gyerekeid lakodalmára vagy pedig a hitvesed temetésére meghívni találsz egy együletet, a tisztelt tagtestvérek egy korcsma ablakából lessék a végigvonuló parádét és közben jó távolból nagyokat igyanak a te egészségedre vagy lelked üdvösségére, a hogy éppen fordul a kocka.

“Amint megmondotta vala
Feltámadott — Alleluja.”

VISSZASIR A LELKEM...

Esténként, ha nézem, csodálva az eget . . .
Az est-hajnal csillag biztatón integet . . .
A tájt beragyogja, a holdfény ezüstje, —
Bárányfelhők szállnak, mint a tömjén füstje, —
Tejút a kék egen, millió csillagok . . .
Oh! irgalmas Uram! műveid mily nagyok!
S akkor Kárpátokhoz száll vissza a lelkem,
Hol a szülöm pihen s két kicsi gyermekem;
Még is szebb ott az est, úgy látszik én nekem!

Nyaranként bejárom a letarolt hegyet . . .
Sziklás-hasadékok, árnyas erdő helyett . . .
Itt-ott rét is zöldül, virág is van rajta,
Dalos madár is szól, a bokor árnyába,
Forrón tűz le a nap, a kalász tengerre,
Gyümölcs mosolyg a fán, áldás mindenfele! . . .
S mégis Kárpátokhoz, száll vissza a lelkem,
Árnyasabb az erdő, ott más virág terem;
Még is szebb ott a nyár, vagy csak látszik nekem?

Felhőkarcolókon, fényes palotákon,
Végig csillog a nap, arany kupolákon,
Magas tornyu dómok, széles játszó terek,
Gazdag gyárak füstje, nagy rakodó helyek,
Nyíl egyenes utcák, fényes kirakatok,
Bányák, hajók, robogó vonatok . . .
S a Kárpátok alatt? . . . Kicsi falu helyen
Kis templom, zsúpos ház: s hozzá száll a lelkem;
Még is csak jobb ottan, vagy csak látszik nekem?

A Kárpátok alá, száll vissza a lelkem,
Azt a kis templomot, de csak nem felejttem . . .
Mint árva küzködtem fiatalságomban,
Az öröm rózsái nem nyiltak nyomomban,
Nincs ott gyár, palota, de fény-pompa sincsen,
Csak egy pár kis sirdomb ott az összes kincsem.
Közzéjük teszik-e majd nyugvóra testem?
Tán jobb is volna ott, közöttük pihennem?!

A Kárpátok alá, vissza jár a lelkem,
Szebb ott az est, a nyár, föld, a sír nekem!

A Hajnal számára írta: Kubek Emil.

Mindig csak egyet...

„— Soha életembe' ilyen papot. Mihelyt itt a Nagy-
böjt — ez egyebet se tud, mint azt prédikálni, hogy
gyónjatok meg Mindenből csak azt hozza ki, mindent
avval végez: „**gyónjatok.**“ Utóvégre is megunja az
ember. Hát nincs már miről beszélni — másról — a szó-
széken? Mindig az a gyónás! Csak ilyen buta pap beszél
mindig egyről. **Ha egyszer nekem nem kell a
gyónás!**

Igy nyilatkozott egy honfitárs mise után. A „buta“
pap pedig elvégezvén a predikációt meg a misét, ebédhez
akart ülni, Csengetnek. Tizennégy éves leányka rohan
be az ajtón. Szavai könyekbe és csuklásba fúlnak:

— Tisztelendő úr, jöjjön gyorsan, édes apám össze-
esett az utcán, alig tudtuk hazacipelni és azóta mindig
ezt kiabálja: papot, papot hozzatok hamar, gyónni aka-
rok . . .

A buta pap lecsapja a kanalat, rohan a szentségért és követi a leánykát. — Uramfia! Hát biz a beteg ugyanaz volt, aki annyira megharagudott a gyónásra, és most maga is sóvárog utána. — A buta pap szeretetteljes szavakkal készíti elő a beteget a szent gyónásra, természetesen még említést se tévén az előbbi kifakadásról.

Erre következett egy szívet-lelket megnyugtató gyónás. A gyónás után felemeli fejét a beteg:

— Nem haragszik rám?

— Nem én — feleli a pap. Hisz nekem nem vétett. A szent gyónás rendbe hozott mindent.

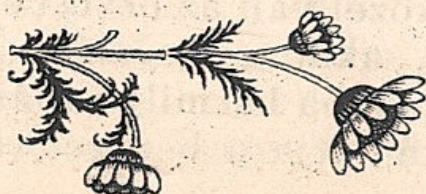
— Higyje el, — nyögte a beteg — hogy nem vagyok én olyan gonosz, . . . de az a sok pajtás . . . barát . . . naplopó . . . csavargók . . . korcsmatöltelékek . . . hol az a kereszt, hadd csókoljam . . .

S míg a beteg a feszületet ajkaihoz szoritotta a pap behívta a künn várakozó családtagokat. De késő volt. A beteg a pap mellére hajtotta fejét, újabb szélütés érte és a lélek elszárnyalt belőle . . .

Megtörtént. (m.)

§ **Hajdan és most.** A hírneves nagy Konsantin császár állva hallgatta a prédikációt. Maga a püspök szólította meg, hogy üljön le. Mire ő így felelt: „nem találom illendőnek a legnagyobb Ur szavát ülve hallgatni.“ — Bezzeg, hol vagyunk ma? De az nem baj, nem bűn. A fő dolog az, hogy akár állva, akár ülve szívünkbe vegyük a szent igét — és a szerint éljünk.

LOURDESI CSUDÁK.

Bevezetés.

Nem hiszem, hogy volna olyan keresztény katolikus, akinek szívében, — miután a lourdesi csudákról olvasott — vagy hallott — lángoló vágy ne keletkezett volna, hogy meglássa azt a szent helyet, a hol a Boldogságos Szűz Mária állott. „Oh Istenem, csak egyszer mehetnék el Lourdesba! Csak egyszer csókoltatnám lába nyomát Szűz Máriámnak. Láthatrám azt a helyet, ahol az ő irgalmasságának forrása fakadt, a hol annyi ezer és ezer nyerte vissza testi-lelki egészségét, látnám a barlangot, a meggyógyultak ott hagyott tenérek mankóit; a fényes templomot, amit az embernek Mária iránt való hódolatos szeretete emelt. Mindent látnék. De tudom, hogy egyet nem látnék, hogy a mi Máriánk szeretetének, hol a határa — hol a vége . . .” Így nyilatkozik a hívő lélek.

Tagadhatatlan. világos, ezrek által látható csudák történnek ott. A viznek nincs gyógyító hatása. Ezt már kimondotta a tudomány. Lourdesba csak azon betegek mennek, akikről már lemondott minden orvosi tudomány. Valóságos élő csontvázakkal találkozik az ember. A barlang felé hármass templomot emeltek, felhalmozták benne hódolatul az arany-ezüst drágakövek sokaságát kincseit. Ezzel a fényvel és pompával szemben ott az egyszerű barlang. Ott áll a Szűz Mária szobra, lábainál az élő virágok egész erdeje hever. Ott vannak a csudálatos gyógyulások bizonyítékai, ezer és ezer mankó, kötszerek stb, melyek annyira felszaporodnak, hogy minden második év végével elégetik őket. A csodatévő barlanghoz közel van az orvosi épület. Ide vezetik be először azon betegeket, akik gyógyulást várnak a Szeplőtelen Szűztől. Ide, ebbe a klinikába bármily vallású orvos-tudós szabadon beléphet, megvizsgálhatja a beteget (ingyen). Legtöbbször

több ott a kálvinista és zsidó orvos, mint a katolikus. Csak aztán megy a beteg a fürdőmedencébe. Utána újabb vizsgálat, melyekből sok esetben kiderül, hogy az az emberi tudománnyal gyógyíthatatlan beteg — egyszerre, hirtelen, érthetetlen, csudálatos módon meggyógyult — egészséges. Nagyon sokszor megtörténik, hogy akit hordó ágyon óvatosan cipeltek a vízhez, egészségesen, gyalog jön vissza — szemében az öröm és hálaadás könyeivel. Az orvosok most külön jegyzőkönyvet vesznek fel és kijelentik, hogy itt csuda történt.

A kis Jusztin.

A legelső meglepő gyógyulások közé tartozik Croisin Duconts kis fiának, Jusztinnak esete. Három hírneves orvos: dr. Peyrus, dr. Dosous és dr. Verger egyetemi tanár bizonyította, hogy a gyermek képtelen a járásra. A kis Jusztin már nem panaszkodott; néha fel-fel pihegett, ezt is csak édes anyja hallotta. Átjött a szomszéd asszony, ráhajolt a bölcsőre és szomorúan csak annyit mondott az anyának: nyugodjék meg, itt mindennek vége van. Hazament és mint a szegény asszonynak jó szomszédja elkészítette a szemfedőt meg a kcporsót. De az anya nem úgy gondolkozott. Zichy Géza gróf szerint „a katona elhagyhatja zászlóját, a férj nejét, a barát barátját, a pap oltárát, de egy anya gyermekét soha“. — A szegény anya imádkozni akar, de gondolatai megzavarodtak, csak annyit jajgatott: „Mária segíts, te is anya vagy.“ Azután felkapta a haldokló gyermeket, kötényébe takarta és kiszaladt vele a hideg téli időbe . . . Már hajnalodott, mikor a szent berlanghoz ért. Vagy 500 ember térdelt ott. Letette a földre, majd felkapta és belemártotta a jéghideg vízbe. — Az emberek mind azt mondták: „ez az asszony megörült.“ Valaki azt mondta: Hagyjátok, hisz úgy is halott már az a gyermek. Pár perc múlva az anya haza szaladt mozdulatlan gyermekével. Az apa is rászólt. „Látod, hogy halott.“ A gyermek mély álomba merült, melyből másnap reggel mosolyogva ébredt fel. **Az a gyermek, a ki életében soha se járt, talpra ugrott és teljesen vissza nyerte egészségét.** Az orvosok bizonyítványai ezen, valamint a többi esetekről a lourdesi levéltárban bármikor megtekinthetők.

Bőrön lógó láb.

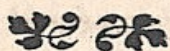
A legmeglepőbb csodák egyike az, mely Rudder Péterrel történt. E szerencsétlen embernek sípcsontjára egy nagy fatörzs zuhant. A csontot **teljesen kettétörte úgy, hogy az egész lábat**

mint egy becsukódó kést egymásra lehetett hajlítani. 8 álló esztendeig kinlódott a szerencsétlen ez állapotban, lábát csak úgy vonszolta maga után, mint a rongyot. Így ment el Lourdesba — és a törött csontok egy pillanat alatt összefortak a csudálatos vízben. Maga a gyógyító Szűz Anya gondoskodott arról, hogy ez a gyógyulás minden kétségen felül álljon. Huszonkét orvos vizsgálta meg a nyomorultat. És a nyolc esztendő alatt elegen látták nem orvosok is. Rudder Lourdesbe való utazása előtt különösen soknak mutogatta összeroncsolt lábát. Egy vasúti állomás tisztje, (aki még ma is él), Blomme, Jabeckeiben azt mondta neki: „maradjon itthon, ilyen baj ellen nincs orvosság.“ Es még az nap este mankó nélkül, ruganyos léptekkel látta kiszállni őt a vasúti kocsiból. „Megrendülve szemléltem e csodát“ mondja Blomme a vizsgáló tanács előtt. A 22 kezelő orvos bizonyítványai e természetfeletti esetről egész könyvet tennének ki.

A talyigás grófnő.

Senki ne gondolja, hogy csak testi gyógyulások történnek Lourdesban. Megszámlálhatatlan itt a bűnösök megtérése, a beteg, bánatos, szomorkodó szivek újra éledése — megvigasztalódása. Képzeljük csak el, hogy egy grófnő, egy olyan érzékeny, elkényesztetett nő, aki oldalfájást kap, ha egy pehely nyomja a derekát, aki meg nem nézne egy csúnya sebet, sőt egy tisztességes pattanás láttára is egyik ájulásból a másikba esik — ez most elhagyja a fényes palotát; elmegy Lourdesba. Ott lát, hall. Ez neki elég. Leveti a drága selyem ruhát, kék zubbonyt ölt, ápolónak jelentkezik, talyigát vesz és ezen tölja a beteget az állomástól a hivatalba, innen a vizig, ahol meg is fürösztli. Ha meggyógyul betege, örül, ha nem gyógyul meg: vigasztalja, ápolja, táplálja, segíti. Ilyen már kettő van ott. És akiknek nem volt jó a száz frankos ebéd, most élvezettel eszik az ápolók pár filléres szegény „luncsát“. Pedig nincsenek rászorúlva. — Ez nem csuda?

Folytatjuk.

Szeretettel kérem a Hajnal tisztelt olvasóit, sziveskedjenek a lapért járó hátralékot beküldeni, illetve előfizetni. M. G. szerkesztő.

☞ TÁRCA. ☞

„ÉN URAM, ÉN ISTENEM!“

Irta: Kubek A. Emil gör. kath. lelkész.

Folytatás.

nép halálos csendben nézi és várja a történendőket, mert a pogánynő erős hangját hallja, és a hely emelkedettebb lévén, egyúttal látja minden mozdulatát is. A csend oly nyomasztó mint a kitörő vihar előtt. És az asszony újból fölemeli fejét és kezeit s hangos szóval ismét könyörög:

„Oh Uram, messze vidékről, a Tirus melletti Kanah-ból jöven, követtem nyomdokaidat, könyörülj hát rajtam! Leányom, ártatlan gyermekem kegyetlenül gyötörtetik. — Te vagy a Messiás, a zsidóknak ígért megváltója, ne enged gyermekemet elpusztulni . . . Ha te nem könyörülsz rajtunk, úgy elvesz leányom. — Dávid fia, ne taszits el nagadtól. Minden vagyonomat elszedték az orvosok és kuruzslók . . . szegény, nyomorult özvegy vagyok. Te vagy most már egyedüli reménységem . . . kérlek, oh Uram, könyörülj rajtam!“

De Jézus most sem válaszol egy szóval sem az asszonynak. Ekkor föláll Péter, könyes szemekkel és részvéttől remegő hangon, — hisz ő Jézust oly kegyetlennek még eddig egyszer sem látta, — megszólal:

„Rabbi, teljesítsd kérését és ereszd útjára, mert utánunk fog kiáltozni.“

Jézus pedig felelvén, modja: „Sír on, nem küldettem, hanem csak Izrael házának elvesztett juhaihoz!“

Az asszony pediglen újból leborul lábaihoz és zokogva, mondja:

„Rabbi láttam megmérhetlen köryörületességedet; kihez fordulhatnék hát, én szegény nyomorult! Oh uram, segíts rajtam.“

Jézus felelvén mondja: „Nem jó elvenni a fiak kenyerét és az ebeknek vetni.“

A nő pedig válaszol: „Ugy van Uram! csak hogy a kutyák is táplálkoznak a morzsalékokból, melyek uraik asztaláról lehullanak. Én, igaz oh Uram, nem vagyok méltó kegyelmedre, de azért, oh Dávid fia, jutass nekem is némi csekélységet kegyelmed morzsáiból és könyörülj rajtam!“

Jézus ujólag reá néz Korneliusra, ki hallva a pogány nőnek adott visszautasítást, halálsápadtan megérti azt. Ő pogány, ré-

szére nincs kegyelem, fia meghal s vele tán hűséges élettársa is!

S akkor Jézus jobbját áldólag terjeszti az asszony felé s mondja neki:

„Oh, asszony! nagy a te hited a szeretet és állhatatosság által, legyen neked, amint kívánod, leányod ez órától fogva meggyógyula.“

A tetszés moraja hangzik minden felől, a tömeg imádattal arcaikon bámul Jézusra s az örömében földön fetregő s nevetve siró pogánynőre. Jézus szóra nyitja ajkait s újból mondja:

„Siess, leányod egészségben vár te reád. Az én békéd veled!“

Kornélius is fölbátorodik s új életre ébred, de ő maga nem merészkedik Jézus, a csodatevő férfiú elé, az egészség, a halál Ura elé lépni, Jariust küldi Dávid fiához, hogy miként Simon a pogány nőért, úgy ez is ő érette járjon közben és aggódva, szívdobogva várja a mester ítéletét, Jairus a földig meghajolva Jézus előtt, reszkető hangon üdvözli őt, mondván:

„Rabbi, atyáink Istenének békéje Te veled.“

„És te veled, Jairus, mit akarsz, hogy cselekedjem veled?“

„Oh Uram“ s térdre borulva, ajkaival érinti a mester ruhájának szegélyét, — „Te visszaadtad egyetlen leányomat az életnek, mi, én és feleségem áldjuk könyörületeségedet. Te egyedül vagy jó, dicsértessék érte atyáid neve és emléke, kérünk könyörülj a nemes tribunon, Kornelius szolgádon is és nemes neje és egyetlen gyermekök; hisz te azt tudod, oh Uram, a halállal vívódik, ha már ugyan az élet el nem szállt kicsiny testéből ez ideig . . . igaz ő pogány ugyan, de méltó, hogy visszaadd fiacskájának életét, mert szereti nemzetünket, segíti az árvát és szegényt, a zsinagógát is Ő építette újra, hisz Te láttad, oh Rabbi . . . jer, oh Uram, könyörülj rajta.“

Jézus áttekintve a beszélő fölött, szemeit újból Korneliusra szegzi, a ki pedig félelem és remélkedés között, Jézusra tekinteni sem mert. S ekkor Jézus, Jairusnak felelvén, mondja: „Én veletek megyek“ . . . fölemelkedik s a domboldalon lefelé Korneliushoz lépdel, hogy az ő házába menjen. De a midőn tőle már csak 3—4 lépésnyire volt, a tribun, minthacsak villamos szikra érné, hirtelen Jézus arcába tekint, meghajtja előtte kűszke fejét, féltérdre ereszkedik s lassú hangon mondja:

„Uram, ne fáradj: előtted a hallgatók és szenvedők ezrei, kik szavaidat lesik. Én bűnös pogány vagyok, nem méltó arra, hogy áldott lábaid hajlékom kűszöbét átlépjük. Ugyan azért magamat sem tartom méltónak, hogy színed elé könyörgésemmel

járultam légyen: hanem csak egy szóval mond és meggyógyúl az én fiam. — Mert én is hatalom alatt való ember vagyok, vitézek lévén alattam s ha mondom ennek: menj el, elmegyen; és a másoknak. jösz te, s eljő; és szolgámnak: cselekedd ezt, és megcselekszi. — Ne hagyd, el oh Uram, e szegény népet, kik benned helyezik minden vigaszukat és reményüket. Egyetlen szavad elég, hogy fiacskám éljen. Dávid fia, oh Mester szólj és gyermekem egészséges leend!“

„Kornelius, és hiszed-e, hogy azt megcselekedhetem neked?“

„Oh, Dávid fia, hiszem, hogy Te vagy az Ur, a zsidók megváltója,“ és a földig meghajtja fejét előtte.

Jézus mintegy csodálkozva, csengő hangon szól a környezet-
hez:

„Bizony mondom nektek, ennyi hitet nem találtam még magában Izraelben sem.“ S Korneliushoz lépven, kezét sisakos fejére helyezve mondja: „Kornelius, gyermeked e pillanatban ép és egészséges . . . És ime, én mondom neked, te magad fogod látni fölmagasztalva az ember fiát . . . és az én mennyei Atyám evangéliuma és igazsága, melyet én hirdetek, a te házádba örömmel leend fogadva . . . és te és családod, a víz és a Szentlélek által ujraszületvén, az örök boldogság részeseivé lesztek . . . Az én békém veled és tieddel . . . Menj örvendő nőd és egészséges fiacskád várva-várjuk jöttedet.“

Kornelius hallja Jézus szavait, megérti az egyes szók jelentését, de nem úgy a szavak összegét. Úgy érzi, hogy valami rendkívülinek kellend vele és családjával történnie. Jézus szavai úgy érintik, mint a jövendő biztos prófétálása, egy szebb, egy boldogabb jövő reménye, — úgy érzi, mintha e pillanatig sötétségben és életveszedelem között élt volna . . . mintha egy veszedelmes útról, mely a romlásba vezette, letért volna és egy virágos, örömteli utra vezetné egy biztos, áldott kéz, olyan gyengéd, mint a szerető anya keze. — Nem tud számot adni magáról, gondolatairól, érzelmeiről, csak azt érzi, hogy kilépett a sötétségből s a világosság felé fog ezután törekedni. De hogyan, miképen? Arra nem tudna válaszolni.

Jézus megfordúl és könnyed léptekkel tér vissza előbbi helyére. Kornelius meg hosszan utána néz és leborulva megcsókolja lábanyomát s felkiált:

„Én Uram, én Istenem!“

A katolikus zarándok Rómában.

Írta Grósz Ferenc perth-amboy-i plebános.

IV.

RÓMA. SZENT PÉTER TEMPLOMA.

A két első kettős oszlopon a templom szenteltvíz-tartói vannak, melyeket két angyal mint tengeri kagylót tart. Az oszlopok üregeiben az egyes **szerzet-alapítók** szobrai foglalnak helyet. Jobbra, az utolsó előttin két égő gyertya között, mennyezet alatt **szent Péternek bronzszobra van.**

E szobor előbb a pogány Jupiter-istennek volt bálványszobra és csak később öntötték át a jelenlegi szent Péter szoborrá. Bármi legyen is az igazság, a keresztények e szobrot nagy tiszteletben tartják és a szobor lábai a sok tiszteletteljes csókolgatás folytán már egészen lekoptak. IX. Pius pápa mindazoknak, kik a szobor lábát megcsókolják, 50 napi búcsút engedélyezett. A szobor felett egy gyönyörű menyezet van és alatta a szobor mögött IX. Pius pápa mozaik-arcképe.

Confessio di S. Pietro; ez a templom központja és magyarul így lehetne fordítani: szent Péter sírhelye. E sírhelyeket azért hívják confessionak vagyis hitvallomásnak, mert a vértanúk ép haláluk által tettek hitük-ről ünnepélyes vallomást.

E sír felett van a főoltár; egy kis ajtón át lemehetünk magához a szent sírhoz. A sír felett álló oltár **pápai oltár**, mivel azon csak a szentatyának szabad a

szent miseáldozatot bemutatni. Az oltár felett egy 28 méter magas menyezet van. Ezt négy bronz-csigaoszlop tartja, melyek súlya 64.000 kilogrammot nyom. A szent sírt gyönyörű márvány rácsozat veszi körül, melyen 89 aranylámpa éjjel-nappal folyton ég. Ha valaki a szent sírhoz le akar menni, úgy forduljon csak a szekrestyészhez. **VI. Pius** pápa szobra térdelő helyzetben mutatja be az egyház hódolatát az első apostolfejedelem előtt.

A kupola óriási méreteivel, mint egy hatalmas korona emelkedik a szent sír felett; hogy milyen magasnak kell lennie, abból is láthatjuk, hogy szinte szédülünk, ha felfelé tekintünk. Az egész kupola négy-ötszögletű oszlopon nyugszik, melyeknek belső oldalát egy-egy szent szobor ékesíti.

Itt van szent **András** apostol szobra, mivel az ő szent feje a templom kincse; a másik szobor szent **Ilona** császárnőt ábrázolja, mivel az általa kutatott s megtalált szent keresztnek egy nagy része is itt van. A harmadik szobor szent **Veronika**, mivel az ő kendője Krisztus urunk szent feje arcának képével szintén e templom megbecsülhetetlen kincse. A negyedik szobor szent **Longinuszé**, mert azon lándzsa, melylyel ő a kereszthalál után az Úrnak szent oldalát megnyitotta, szintén itt őriztetik. Mindezen szent ereklyék az első bal főoszlopban őriztetnek és nagy ünnepek alkalmával ez ereklyéket meg is mutatják az ájtatos hívőknek; de azért — noha kétszer is voltunk már a szent városban — mi egyszer sem részesültünk azon kegyelemben, hogy e szent ereklyéket láthattuk volna. A ki e szent ereklyék kitételénél jelen van s azokat ájtatosan tiszteli, az teljes bücsút nyer.

Az oszlopszatok felső részein a **négy evangelista** mozaik képe van. És fenn e körzetben e felírás olvasható:

„Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam et Tibi dabo Claves regni coelorum!“

„Te Péter vagy és e kősziklára épitem anyaszentegyházamat és neked adom a mennyek országának kulcsait!“

Hátul, a mi rendes főoltárunk helyén, ott van **szent Péter széke**, melyet mint királyi trónust a négy egyházatya tart.

És most menjünk megint vissza a bazilika bejáratához, hogy onnét kiindulva tekintsük meg a bazilikát. Először is a jobb oldalon kezdjük.

A jubileumi kapu fölött egy mozaik-kép van, mely **szent Pétert** ábrázolja, a mint a menny kulcsait tartja. Következik az első kápolna, melynek neve **cappella della Pietá**. E kápolna főoltárán van egy márványszobor, mely a fájdalmas Szűzet ábrázolja, a mint szent fiának holttestét ölében tartja. Ezen kép a híres **Michael-Angelo** szobrász műve, melyet az még 24 éves korában alkotott. Ettől jobbra van egy csigamenetű oszlop, mely még a jeruzsálemi templomból való és a melyhez több ízben az isteni Üdvözítő is támaszkodott, mikor a népnek prédikált.

Innen mindjárt azon kápolnához jutunk, melynek neve **Capella del Crocifisso**, magyarul; a **keresztre feszített kápolnája**, hol már beléptünknel mindjárt egy remek feszület könyekre indit minket. Ezen kápolnában igen sok ereklye van, melyek közül mint legnevezetesebbeket a következőket sorolom fel: **A bűnbánó Magdolna csontja, szent Petronilla feje, szent Vilmos karja, aranyszájú szent János csontdarabjai, naziánzi szent Gergely karjai, arimathiai József karjai, szent Damián pápa feje, két tövise a töviskoronának, a szent kereszt részecskéi, a boldogságos Szűz hajából stb.**

Ezután következik a szent **Sebestyén-kápolna**, ebben van tudniillik szent Sebestyén fejének egy része. Most egy óriási bronz-rácsozaton keresztüllépve jutunk a **szentség-kápolnába**. A szentségtartó tabernáku-

lum mesés szépségű és ritka drágakövek diszítik azt. A kápolnában jobbra nyugszik **IV. Sixtus pápa** s sírja felett a pápát a halálos ravatalon ábrázoló bronzszobor van.

A most következő nagy kápolna, a szent **Gergely-kápolna**; nevét onnan kapta, mivel **XIII. Gergely** diszítettete azt. Az oltár felett egy Mária-képet helyezett el, melyet **Mária-segits** néven ismerünk. Ezen oltár alatt nyugszik nazianzi szent Gergely.

És most menjünk a kereszthajó jobb részébe. Itt látjuk az egyik oltár felett azon képet, a mely ábrázolja, mint menti meg Krisztus urunk a már-már elmerülő Pétert. Tovább ott van szent **Processus** és **Martiánus** oltára, mely alatt a szentek holtteste is nyugszanak.

Említésre méltó még azon kép, mely elénk állítja, mint támasztja fel halottaiból szent Péter Tabitát, továbbá szent Petronilla kápolnája.

Innét most megint visszatérünk a bazilika kijáratához és onnan balról kezdjük meg a nézni valókat.

Elsőnek említjük a **keresztelő kápolnát**; ebben nincsen oltár, hanem egy broncból készült keresztelő kút, melyen Krisztus megkeresztelkedése van feltüntetve.

Itt a közelben van egy sírhely, melyben az elhunyt pápák mindaddig nyugszanak, míg csak végleges nyughelyökre nem temetik el őket. És itt említek meg egy szomorú jelenséget. Itt nyugodott **IX. Pius** is egészen az 1880-ik esztendőnek július 13-ikáig, mikor is a boldog emlékezetű pápa holtteste a szent Lőrinc-templomába vitetett. És a hálátlan nép, mely már életében is annyi fájdalmat okozott a szentatyának, még a halálban sem hagyott nyugtot a pápának. Borzalom leírni, de úgy van; a csöcselék nép a zsidószabadkőműves ujságok által felizgatva, annyira sülyedt, hogy a temetés alkalmával a holttestet a Tiberis folyóba akarta dobni.

Ennyire megfélekezett e nép keresztény katolikus méltóságáról, hogy lehetne tehát azon Isten áldása?

Utána a Capella del Coro-kápolna következik, ahol a kanonokok karban szokták elvégezni az imádságaikat. Itt van a szeplőtelen Szűznek is a képe, melyet IX. Pius pápa a szeplőtelen fogantatásról szóló hitcikkely kihirdetése alkalmával 1854 ben ünnepélyesen megkoronázott.

S most jövünk a szent Kelemen-kápolnához. A kupola itteni oszlopánál van egy oltár azon mozaik-képpel, mely Krisztus Urunknak a Tábor hegyén történt **megdicsőülését** ábrázolja. Továbbra a kereszthajóban találjuk a gyóntatószékeket is, melyek felé szép arany betűkkel rá van írva, hogy milyen nyelven lehet ott a szent gyónást végezni. A gyóntató-székeknél bizonyára feltűnik nekünk egy hosszabb bot, melylyel a lelki atya a gyónó gyermeket a feloldozás után megérinti. E felett mi csodálkozunk, mivel ez előttünk szokatlan. De igen szép jelentése van annak. A jelentése pedig az, hogy bűneinkért mi is megérdemeljük, hogy az Isten igazságossága büntető vesszejével sujtson minket. A kit a szent gyónás után ily módon megérint a lelki atya, az negyvennapos bucsút nyer.

Említést érdemelnek még a következő oltárképek. Az egyik, a mint szent Pétert fejjel lefelé a keresztre feszítik, a másik, a mint a hitetlen Tamás ujjait és kezeit az Úr oldalsebébe dugja.

Még sokat lehetne itt felhozni, de akkor egy egész nagy könyvet kellene írnom. Hogy milyen nagy, milyen magas a templom, azt csak majd akkor vesszük észre, ha a kupolába felmegyünk; és kérve-kérem a zarándokokat, ne mulasszák el ezt megtenni semmi esetre sem. Persze el fognak majd fáradni, de a sok meglepetés, mely éri őket, százszorosan fogja őket kárpótolni. Lábaik előtt fekszik majd az örök város és a kupolából az emberek, mint valami kis gyermekek tűnnek fel.

De mi még magasabbra szállunk fel, fel egészen a kupolának csúcspontjára. A szem oly messze lát, hogy szép tiszta időben még az Afrika partjait mosó földközi tengert is meglátjuk. Az óriáshegyek csak mint valami por-szemek tűnnek fel a nagy mindenségben. Mindenki érzi, hogy mindezen nagyság, mindezen fény és pompa Isten szent felségéhez képest semmi és mindenki érzi, hogy ő maga még inkább semmi, de érzi egyúttal a Mindenhatónak végtelen nagyságát és észrevétlenül is, egy leirhatatlan erő arra kényszeríti, hogy térdre boruljon és megalázkodva hajtsa fejét a földre és törjön elő szivéből a szép katolikus népének:

Téged Isten dicsérünk . . .

De kell, hogy e szent érzelmeknek is véget szakítsunk és leszállunk a pápai palotába, muzeumokba s képtárakba, szintúgy a vatikáni kertbe, a szentatya szép virágos kertjébe.

-- Folytatjuk. --

A predikáló legyecske.

Hát bizon, mint minden vasárnap, ugy azon a vasárapon is megilletődve hagytam el az Isten házát, a melyre most vissza emlékszek.

Szép, nagyon szép prédikációt tartott a plebános úr nyugtassa a jó Isten, hogy áldva emlithessem a nevét. Az isteni jóságról beszélt; oktatván bennünket, hogy az Isten ott áld legjokban, ahol büntet.

Ha hallok valami okos dolgot, szeretek felette gondolkoczni. Igy történt azon a vasárnap is. Nyár lévén, ebéd után kimentem a nekem oly kedves Sajó partjára. Ott sétálgatva, lelkeimben még egyszer végig vonult a prédikáció. Abban a fenséges

magányban, ahol minden az Isten kegyelmes jóságát hirdeti, a kis madarak lágy zenéje, a szeliden locsogó víz, a suttogó fűz, a zizegő nyárfák, a kék égbolt, szóval minden: önkénytelenül fel sóhajtottam: „Óh Uram, nagy a te fönséged! Küldj reám bármilyenféle csapást. Jóbbal együtt, néma megadással viselem.“ Amint e gondolatban ringott lelkem, egyszer csak, züm . . . züm . . . züm . . . honnan, honnan nem, egy kis legyecske reá szállt éppen az orrom hegyére. Vártam, hogy ugyan mit akarhat ott, de a mikor csiklandozni kezdte orromat, kezemmel feléje legyintettem. Elröppent ugyan, de csak egy pillanatra... Aztán megint züm . . . züm . . . orrom hegyére lebbent. Felé ütök, elillant. Lépek megint vagy kettőt, züm . . . züm . . . s a légy megint az orromon legénykedik . . . Ejnye no, mit akar? Hogy véget vessék szemtelenkedésének, olyat találtam ütni tekintélyes orromra, hogy a szemem majd ki ugrott. A kis tolakodó mintha csak bosszantani akart volna, még vigabban ugrált előttem. Züm . . . züm . . . Erre már elvakított a düh. Felejtettem Istent, papot, prédikációt, jó szándékot. Elősoroltam mérgemben a kalendáriomnak minden szentjét. Mire aztán jól kifáradva egy fa alá ültem, nem a légy háborgatott többé, hanem a lelkiismeret. Eszembe jutott, hogy van idő, mikor Isten mindjárt teljesíti az ember kívánságát. Hát ha velem is ez történt? Hiszen csapást kívántam magamra, s ime a bölcs Isten egy apró legyecskével tette, próbára állhatatosságomat. Én meg már is elbuktam! Röstelkedve borultam a pázsitos földre, s könnyes szemmel kértem a Mindenható:

„Ne csapást mérj reám, oh Uram, hanem adj előbb szent kegyelmet, hogy az élet apró keresztjeit türelemmel viseljem el.“

Kun Pál.

A Hajnal mai száma 40 oldalra terjed!

— Ingyen! — — Ingyen! — — Ingyen! —

Köhög? Náthás? Nyilallik?

Egészségesek is el olvashatják.

Köhögés.

Imertető jelei. Aki mindig köhög, annak belülről valami furcsa csiklandozza a torkát. Muszáj neki . . . Ez veszedelmes, kivált április elején. Födolog a baj forrását kikutatni. A köhögő ember kiállhatatlanná válik, mert éjjel nappal köhög — és szinte idegessé teszi „övéit“. Egy pletykás asszony, egy csacska férfi képe ez . . . A kíváncsiság, a gyűlölet, a harag, a kevélység csiklandozza a nyelvét. Neki — mindent el kell mondani. Ő tőle tudja meg a legfrisebb hirt; szóval mindig köhög, mert friss pletyka mindig van. Az ilyen embernek vagy néembernek köhögéskor kidüllednek a szemei, arca olyan lesz, mint a pipacs. **Mindenkibe** belekap, kivált ha templomról, egyházzól van szó . . .

Orvossága: Az ilyen beteg öltözzön fel jó melegben, csavarja be a torkát és menjen a legközelebbi katolikus templomba. Ott mindenesetre találni fog egy oltárt és az oltáron keresztet. Mielőtt letérdepelne mondja ezt egyszer: „**Én nyomorult bűnös, hozzád folyamodom, felfeszített Jézusom!**“ Ez elég. De ezt ne csak mondja hanem érezze is szívében. Mert ez a fő, ha a köhögéstől megakar szabadulni. — Azután mondja el a Jézus keresztje előtt ezt a pár szót:

„Látlak én édes Üdvözítőm, töviskoszörűzöttan, összekorbácsolva, kék-fekete sebekkel borítva. Én is a hóhérok közé tartoztam. Sok-sok lelket, amelyekre Te drága szent véredet hullajtottad, megkeserítettem gonosz nyelvemmel, rágalmazó szavaimmal nekik nagy fájdalmat okoztam. **EZÉRT** kell neked ilyen csúfosan meghalni. De nézd! Én most szívtörődve lábaidhoz borúlok és ígérem és fogadom, de esküszöm Neked, hogy többé csacska, pletykás, rágalmazó nem akarok lenni . . . Irgalmazz nekem, bűnösnek . . . Ezentúl szeretni akarlak . . .“

Ezt tegye meg a köhögésben szenvedő ebben a szent nagyböjti időben többször és e fogadását koronázza meg egy szent gyónással — és megszabadul a köhögéstől.

Nátha.

Ismertető jelei. Csunya egy nyavalya. Könyezik bele az ember. Az orra veres. (Csudálatos, hogy minden kiütésféle veres színben jelentkezik az emberen, mintha a cucilisták terjesztették volna el, vagy megfordítva, — ők vették át a beteg emberektől ezt a színt? . . .) Az ilyen ember folyton trüszköl, és mikor nevetni akar, sírnia kell neki. Hangja elváltozik. Semmi ételnek nincs íze szájában, néha elveszti hallását is. **Ez a részeges.** Nagyon hamar sír, nem csak az orrát, de a gyomrát is pirossá égette az ital. Folyton trüszköl, haragszik, dühöng feleségére. Hangjáról nem lehet ráismerni, mert csendesen nem tud beszélni. Semmi jó tanácsot, figyelmeztetést meg nem emészt. Végre megsiketül — minden jó szóra.

Orvossága: (Kneipp szerint.) Az ilyen beteget csak **gyakori fürdetéssel** lehet megmenteni a családnak, a társadalomnak vagyis: ha sikerül őt minél gyakrabban a szent gyónáshoz vezetni. Nagyon finoman kell bánni vele. A lelkiatya különösen az erős fogadást keltse fel benne, szép szóval intse a gyakori gyónásra. Az ilyen beteg nagyon ovakodjék az éjszakai kimaradásoktól és végezzen minden héten kereszt-utat; sokáig elmélkedjék annál a stációnál, a hol ami Urunkat Üdvözítőnket ecettel epével itatták; gondolja meg, hogy ami édes Jézusunk, a mi torkosságunk mértéktelenségünk miatt szenvedte el azt a kínt és gyalázatot.

Ez a betegség nagyon nehezen irtható ki, de a jó feleség buzgó imádsága, áldozatai, türelme az Isten kegyelmével nagyon sokszor csudát művelnek.

Nyilallás.

Ismertető jelei. Az utcán mégy. Szemközt jön veled egy régi ismerősöd. Nini! Micsoda újdivatú ruha van ezen. Hát nem borzasztó! Micsoda nyomorúságos az enyém az övéhez képest! Hol vette? Ő se keres többet mint én! Ez az első nyilallás. Rohan a varrónéhoz. Csináljon nekem egy épen olyan ruhát, mint annak a bizonyosnak van, de finomabb selyemből legyen. (És ekkor gondolja magában: majd meg mutatom én neki . . .) Egyszer csak hallja, hogy a másik barátnéját elveszi egy gazdag ember. Micso-

da? Azt a pizsét, hiszen még á-t se tud mondani. Rémületes! Ezt nem állom ki. Minden csak másnak legyen és nekem semmi? . . . Letöröm; lepiszkolom. Ez a második nyilallás. Így megy ez szakadatlanul. Ahová csak fordul, akire csak néz, mindig azt látja, hogy más szebb, jobb, gazdagabb, mint ő. Ezen betegséget hivatalos nyelven **sárga irigységnek** szokás nevezni. Neki mindig nyilallik.

Orvossága: Az ilyen beteg minden este vegyen forró belélegzést. Szegfűvirág helyett használja a felfeszített Jézus Krisztus drága vérpiros rózsáit . . . Nagyon olcsó és biztos szer. Mért fakadtak azok azon a szent testen? Azért, hogy megtanítsanak bennünket arra, hogy Jézus Krisztus mindenkiért meghalt; mindnyájan egy Atyának gyermekei vagyunk. Tehát testvérek. Tehát ne irigykedjük egymásra. Ami szépet, jót, nemeset, magasztosat látunk felebarátunkon, azt kövessük; igyekezzünk elérni és épen azért szeressük felebarátunkat, mert jót mutat nekünk.

Borzasztó betegség, szörnyű bűn. Ebben vezett el Kain . . . és sok ezren. Az ilyen beteg fusson a szent kereszthez. Nézze meg csak jól az Úr Jézus öt szent sebét, és gondolja meg, hogy az ő gonosz indulatai ütötték rajta. Karolja át azokat a szentséges lábakat, melyek annyit fáradtak értünk. Csókjaival és bűnbánó könnyeivel halmozza el azokat a drága vérpiros rózsákat. Tegyen igazi erős fogadást, hogy nem fog többé irigykedni felebarátjára.

Nagyon jó még, ha az ilyen beteg, kivált így április elején alázatos, őszinte gyóntást végez . . .

M. G.

ÜGYNÖKEINK.

Cleveland, O. Bodig József. — Detroit, Mich. Pálfi István. — Hastings U. H., N. J. Kucséra János. — Lorain, O. Kiss Károly. — Lord, Md. Bessenyei János. — Mc Adoo, Pa. Szalay Jenő. — Mc Dowell, WVa. Bikreszt Pál. — Pocahontas, Va. Kazai Mihály. — Scranton, Pa. Ságghi Lőrinc. — South Bethlehem, Pa. Konyár János. — South Bend, Ind. Áder János. So. Norwalk, Conn. Kun Pál. — Throop, Pa. Kovács Sándor. — Toledo, O. Danykó József, Székely Bálint. — Torrington, Conn. Kiss Károly. — Trenton, N. J. Szmoliga Béla. — W. Hazelton Pa. Képes József.

KRÓNKA.

† **A telhetetlen papzsák.** Az Egyesült Államok területén összesen hatezer katolikus iskola van. Beléjük jár egy millió négyszázezer gyermek. Oktatja őket húszezer tanító. Ez intézmények ingatlan vagyoni értéke százmillió dollár. Évi kiadásuk tizenöt millió dollár. Mind ezt a rengeteg pénzt a hivek egyházi adományaiból adták és adják a papok. 50 évvel ezelőtt még magja is alig volt az óriási nagyra növekedett itteni vallásos oktatásnak. Az amerikai összes katolikusok közül tehát ez idő szerint átlag minden tizedik a tudományt és a buzgóságot vallásos jellegű iskolákban szerzi. Egy-egy ilyennek, ha majd felnövekszik, gyerekjáték lesz istenfélelemre buzdítani a többi kilencet, szülőt, pajtást egyaránt. Hová vezet vajjon mind ez? — De más a kérdés: hová is teszik hát azt a rémséges nagy kollektát a papok?!

Vigyáz a pénzedre! Olaszország 32 millió lakosából csak 65 ezren tartoznak egyik másik protestáns felekezethez. A többi mind katolikus.

A karácsonyi földrengés alkalmával ezer meg ezer gyermek jutott árvaságra. Mind katolikus.

Amerikában a talián károsultak javára kerek 200 ezer dollárt gyűjtöttek a **katolikus** templomok. E pénz a pápa kezébe jutott. Ő ez összeg nagy részéből katolikus árvaházat részesít.

Az amerikai vörös kereszt egyesület szintén 200 ezer dollárt gyűjtött a talián szenvedők javára. E szép című egyesület — melynek különben a kereszt vallásához éppen annyi köze van, akár a hajdunak a harangöntéshez — e pénzt az olasz kormányhoz küldötte. A figyelmes kormány egy árvaház-létesítő bizottságot nevezett ki, mely bizottságnak elnöke a római polgármester, Náthán úr (világszerte hírhedt szabadkőműves **izraelita**). főfőalakjai pedig: egy Turin nevű **cucilista** néni, egy Labriele nevű pro-

testáns hölgy és miszisz Lévi (van-é, ki e nevet nem szagoli?) E „nemzeti“-nek nevezett árvaházat szép hangzás kedvéért a talián királyné oltalma alá fogják helyezni, de kizárnak belőle minden vallásos oktatást: igaz(?) öröme annak a sok ezer amerikai katolikusnak, akik nem papjuk utján adtak alamizsnát a nyomorgó Olaszországnak, hanem jobban biztak a **világi** gyűjtőkben.

E rettenetes visszaélésnek hire az egész világot megbotránkoztatta.

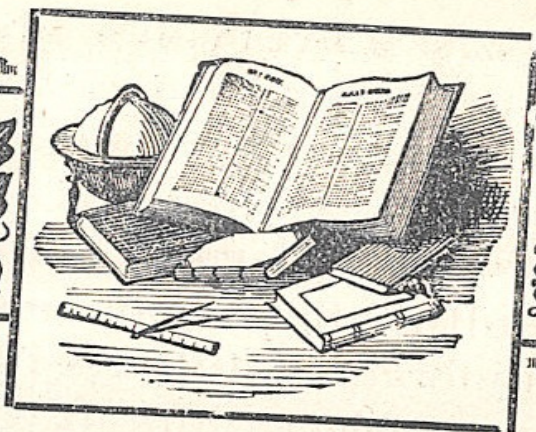
Tanulság: máskor jobban válogasd meg, hová és mire adod pénzedet.

‡ **Borsos lecke.** A világkörüli útról visszatért amerikai tengerész-katonákkal érdekes dolog esett meg Dél-Franciaország kikötővárosában, Marseille-ben. Az Egyesült Államok néhány hajója horgonyt vetett ott egy vasárnap reggelén. A legénység katolikus része, 150 tagbaszakadt fiu bement a városba szent misét hallgatni. A templomból kijövet nagy tömeg franciával találkoztak, a kik csúfondároskodva és buta megjegyzések közt kísérték a hajóra térő jámbor amerikánusokat. A katonák más hitű feljebbvalóiknak és társaiknak így panaszolták el e támadást: „Ezek itt inzultáltak minket azért, mert a templomban voltunk. Mi amerikai polgárok vagyunk. Kivánjátok-e, hogy továbbra is céltáblái legyünk az ily támadásnak és csúfoskodásnak? Tesztek-e valamit ez ellen?“ — A többiek felelete megható volt. Másnap reggel 1400 amerikai tengerész, protestánsok és hitetlenek **mind** elmentek a 150 hitvallóval a szent misére! A csöcselék persze most jobbnak látta meghunyászkodva azon gondolkozni, hogy még is csak nagy különbség van amerikai meg francia köztársaság között. Emezeknél elcsapják a misére járó katonatisztek és kurtavasra verik a katolikus legénységet, míg amazoknál még a nem pápista is tiszteletben tartja szentegyházunk törvényeit. — (Csak ugy mellékesen érdemes tudni, hogy az Egyesült Államok 14 ezernyi tengeri hadseregében ötezeren katolikusok, pedig a lakosság számarányához képest elég volna 1800 katolikus legény a hajóhadban.)

Cs. I.

MUTATVANYSZÁMOKAT bárkinek szivesen és ingyen küld a Hajnal kiadóhivatala.

„Szerkesztői üzenetek.“

„Honolulu, R. T. — Nem. Ön tévedésben van. Az nem közönséges betegség, hanem „járvány“, melyet az orvosok „bizottság-düh“-nek neveznek. Nemrégem például, — már nem emlékszem, hogy hol — egy egyleti gyűlésen (itt Amerikában) arról volt szó, hogy 3 (három) centért cérnát kell venni egyleti célra. Nagy vita támadt. Délután 4 órától este 8-ig azon tárgyaltak, hogy ki vegye meg a cérnát. Elvégre is ez nem gyerekiség. Erre bizottság kell. Majdnem karhatalommal kényszerítették az elnököt, hogy utalványozza ki a 3 centet. Hosszas vita után sikerült. Jöttek az indítványok. Az egyik tagtárs azt mondta, hogy 3 tagu bizottságot küldjenek ki, a másik 5-öt ajánlt, a többiek föl-vitték egész 15-ig. Az elnök gyengéden mosolyogva felteszi a kérdést; helyes; most az a kérdés, hol vegyék meg a cérnát. Ujabb vita egy óráig. Ez is meglett. — Egy csendesen ülő tag-tárt szót kért. És megkapván ezeket mondá: „Én furcsának tartom, hogy 3 centért 15 ember maradjon ki a munkáktól. Azután meg az angol stóros is kinevet bennünket, hogy egymáskan még három centig se bizunk meg. Azért indítványozom, hogy . . .“ de tovább nem beszélhetett, mert szörnyű kavarcadás támadt. Erre felállott az elnök: „Tisztelt Testvérek! Én magam se ajánlom a 15 tagú bizottságot a cérna megvételére, mert az egész egyletünk csak 15 tagból áll.“ — Éljen az Elnök, hangzott minden oldalról! Következik a másik pont . . . És mikor a cérnára szükség volt — nem volt cérna. Mert nem volt, aki megvegye.

Tartalom. Feltámadt... Irta **Böhm Károly** clevelandi plebános. — Akinek szeme van lásson. (m.) — Adós fizess! Irta **Cser-nitzky István** so. norwalki plebános. — Visszasír a lelkem... Irta **Ku-bek A. Emil** mahanoy city-i gör. kath. lelkész. — Mindig csak egyet. (m.) — Lourdesi csudák. (m.) — „Én Uram, én Istenem!“ Irta **Kubek A. Emil**. — A katolikus zárandok Rómában. Irta **Grósz Ferenc** perth-amboy-plebános. — Predikáló legyeeske. **Kun Pál**. — Köhög - Náthás... (m.) — Krónika. Cs. I. — Apróságok. — **Képek.**

MAGYAROK!

Ha pénzt akartok szerezni, ha házat, lotot vagy farmot akartok venni, forduljatok bizalommal ezen címhez:

The Philip Richmond Realty Exchange

150 Second Street .. .. Passaic, N. J.

Tűz-, élet- és baleset biztosítás.

A Fő tisztelendő római-és görögkatholikus papság szives figyelmébe ajánljuk a Hajnálnal kiadóhivatalában hapható

keresztleveleket és házassági leveleket.

Latin nyelven. Finom papíron.
12x17 nagyságban. Darabonként 2c.

: Telefon: :
1734 Passaic.

LABAS ANDRÁS

102 2-nd St.
Passaic, N.J.

Temetkező és Bebalzsamozó Intézete.

Minden e szakmába vágó megbízatásnak lelkiismeretesen, pontosan és olcsón tesz eleget. **Kocsik** temetésekre, esküvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre, bármely percben olcsón kaphatók.

Mrs. F. Rowinski 51. Monroe St. Passaic, N.J.

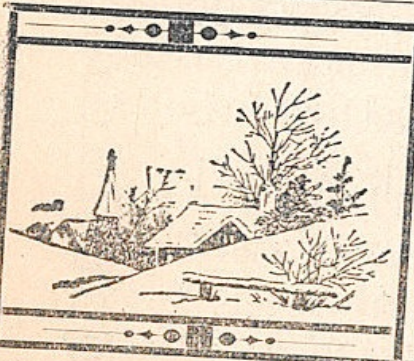
Temetkezési és Bebalzsamozási Intézete. Kocsik temetésekre, esküvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre - éjjelnappal kaphatók. - **Telefon: 396. L. 1. Passaic.** - Jutányos árak!

Legszébb, legolcsóbb, legalkalmasabb ajándék az
Ó- és Újszövetség története képekben azaz

A KÉPES BIBLIA

50 színes kép magyarázattal! 100 oldal!
Diszes vászonkötésben. Ára 80 cent.
Megrendelhető a Hajnal-nál.

Campbell Morrell & Company
A legolcsóbb bevásárlási forrás
ÉPÜLET-ANYAGOKBAN
Téglát, meszet, cementet, anyagcsöveket stb. minden
fajtában, pontosan és a legjutányosabban szállítunk.
Cim: Campbell Morrell & Co. Park Place &
Water Street, — PASSAIC, N. J.

The Passaic Trust and Safe Deposit Co.
a Main és Bloomfield Ave. sarkán. — PASSAIC, N. J.

...Passaic legrégibb takarékpénztára...

20 éves fennállását valóságos áldásként emlegeti Passaic lakos-
sága. Megbízható, gyors és szíves kiszolgálát.

Betett pénzek után 4% kamatot fizet.

A társulat széleskörű pénzküldő irodával is rendelkezik,
mely Europa minden országába rövid idő alatt szállit pénzeket.

BISCHOFF'S BANKING HOUSE

Alapított 1848-ban. NEW YORK CITY. 237 Broadway.

Pénzeket Magyarországra gyorsan és olcsón küld. — Pénzeket a világ
bármely bankjába letétbe helyez. — Pénzbetéteket elfogad kamatozás végett.

Hajójegyeket Európába és vissza a leggyorsabb hajókra — legolcsóbban ad.
Vámházi ügyeket röviden lebonyolít. Magyar levelezés!

HENRY BISCHOFF & Co.

CHAS. A. BICZAK,

zászló és jelvénykészítő
222 3rd St. Passaic, N. J.

.....

 Zászlók 35 dollártól feljebb.
Jelvények 5 centtől feljebb.
Sapkák 1 dollártól feljebb.

.....

Ájzatossági tárgyak. Imakönyvek, szentképek, feszületek, olvasók. — Egyházi, egyesületi, üzleti nyomtatványok. A lapszabályok, tagsági és beteglátogató könyvecskék, plakátok, meghívók, szinlapok, ticketek. Számlák, szerződések, levélpapírok. — Pompás kivitelű egyesületi felszerelések, díszek, kellékek. Zászlók, egyenruhák, dízsapkák, jelvények, elnöki kalapácsok, szavazó dobozok. — Léleknemesítő keresztény olvasmányok.

Izléses kivitel! — Tartós anyag! — Jutányos ár!

MOSKOVITZ EMIL

∴ ∴ 182. SECOND STREET PASSAIC, N. J. ∴ ∴

A legkitünőbb, legtartósabb és legcsinosabb bútorok raktára. — Különösen berendezve a magyarság igényeire. Mindennemű házi tárgyak; párnák stb. — Közkedvelt bevásárlási forrás.

◆◆ I. H. MAAS. ◆◆

Passaici magyarság kedvelt fényképésze. Minden e szakmába vágó rendelést, felvételt tisztán, gyorsan finoman eszközöl. Nyitva mindennap reggel 8-tól este 10-ig. J. H. MASS fényképész. - 37 Monroe St.

Nagy ujdonság!

BUDAPESTI ÁRUHÁZ

Nagy ujdonság!

név alatt üzletemet megnagybbitottam és most, hogy a dusan felszerelt raktáramat megmutathassam, **nagy megnyitást** rendezek, melyen az összes raktáron lévő áruk, ugymint női és férfi ruhakelmék, divatáru cikkek, menyasszonyi kelengyék, keresztelő ruhák, férfi és női kalapok stb. cikkek áron alul lesznek - elárusítva. - Tömeges látogatást kérve, tisztelettel a -

BUDAPESTI ÁRUHÁZ (M. Ehrenfeld tulajdonos.)

188-190-192 Második utca és Monroe utca sarkán, Passaic, N. J.

Merchant Bank of Passaic, 183 Passaic Str.

ROBERT D. KENT, elnök.

JOHN HARDIFER, alelnök.

••••• Tőke 50,000 dollár. •••••

Takarék betétek után 4 százalékos kamatot fizet.

— Vidéki betevőkre különös gondot fordít. —

Hivatalos órák : délelőtt 9-től délután 4 óráig.

Passaic magyarságának egyik legkedveltebb bankja.

HIRDETÉSEKET olcsó áron felvesz

a „HAINAL“ kiadóhivatala.

CHARLES A. BICZAK

KÖNYVNYOMDÁJA

— ÉS —

KÖNYVKÖTÉSZE

222 Third St. Passaic, N.J.

Elvállal: egyleti nyomtatványok,
alapszabályok, levélpapírok,
boritékok, meghívók,
plakátok elké-
szítését.

500 báli ticket .. \$1.50-től feljebb.

Jutányos
árak!

..Izléses..
kivitel!

A világ legdrágább kincse: az egészség!

Magyar pap kórháza Amerikában.

Isten segédelmével eddig 200-nál több betegségnek találtam meg gyógyító-irját a világhírű wörishofeni plébános, a néhai való „Father Kneipp“ csalhatalan gyógyításával. Öt esztendei amerikai lelkipásztorkodásom alatt 3500 beteg fordult meg a kezem alatt. West-Virginiától Bostonig, Atlantic Citytől Harrisburgig tömegesen járultak elém a szenvedők. Angolok és németek, tótok, csehek és lengyelek. De még négerék is. Kedves ma-

gyar honfitársaim seregestül kerestek föl. Aki személyesen nem jöhetett, levélben panasolta el baját. Hogy bizalmát senki sem pazarolta érdemetlenre, mutatja a temérdek köszönő levél, hálairat. Sok százra rug a számuk s az érdeklődő ritka szép tapasztalatot merithet belőlük. Tífuszt, tüdőlobbot, vérhányást, vörhenyt, váltólázatot --- mondhatnám --- egész könnyű szerrel gyógyítok. Epe-, vese-, hólyagkőből operáció nélkül kigyógyítottam szenvedő embertársaimat. Vérmérgezésből az utolsó perében, már a halál révén sikerült visszaadnom a sir szélén állókat az életnek. Legutolsó betegem 15 évi rheuma következtében szivbajában sehohsem talált enyhülést. Meggyógyítottam. Gyógyításom egyszerű, természetes.

Hideg víz, biztos hatású füvek, szigoruan megszabott életmód. — Honfitársaimnak bármely pillanatban rendelkezésükre állok.

Father CHAS. POLICSEK

magyar plebános,

a „St. John Kneipp-Sanatorium“ igazgatója,

ALPHA, N. J.

RIZSÁK JÁNOS

Közjegyző

...Pénzszállító és váltó üzlete...

Főüzlet: 127 2-dik utca Passaic, N. J.

Magyarországi bizományi iroda:

—: Budapest, VII., Király-utca 103. :—

Fióközletek:

So. Bethlehem, Pa. — Wharton, N. J.

Alpha, N. J. — Franklin Furnace, N. J.

A New Jersey állami törvényeknek megfelelően 35,000 dollár biztosíték az államnál.

Pénzt a legolcsóbban és leggyorsabban szállit Magyarországra, valamint bármely világrészbe. Kérem egyuttal ügyfeleimet, ha pénzt akarnak Magyarországból kihazatni, például birtokeladásból, árva-pénztárból, takarékpénztárból, vagy bármely más célból, úgy a költségek megtakarítása céljából adják fel budapesti irodám címére, Budapest, VII., Király utca 103 és én az ott megbizott összeget, dollár értékben, hiány nélkül kifizetem.

Hajójegyeket Európába vagy Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen elkisérem a hajókhoz.

Jogügyekben mindennemű okiratok, szakszerűen kiállittatnak és a törvényeknek megfelelően elintéztetnek.

Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot, ingyen és szívesen adok.

H A J N A L.

No. 4. Vol. II.

MONTHLY MAGAZINE

Ápr. 1909.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Szerkeszti: Messerschmidt Géza plébános, Passiac-on, New Jersey

REPRINT EDITON

Készítette: Dudás Róbert Gyula, 2015-ben